

הימון

מסד השקרים

שייב טען כי אבורי גרוע ממרגל אבורי טען כי שייב הסית אנשים לרצוח אותו. מדוע אבורי משרת עתה את מטרתי? שייב?

על האצת אבורי רצח קסבור - קרא בגליון זה.

הוא הושלך כדי לרסק את הלוחמים בשחיתות תחת זאת קרע את המסווה מעל פני בעליו

הימון

עליתו וסופו של במאן רפשי

האדירים, מוכרח היה לשים בצל את העולם הזה, להוכיח לקראת שאלת כדאי לקנותו בקיוסקים. זה היה צריך להיות השלם הראשון. אחרי שהשבו עון החדש יתבסס, יוצא את העולם הזה מן השוק ויגרום לפשיטת רגלו, היה צריך להתחיל השלב השני. השבועון החדש, השולט בשוק, יוכל להשליט טרור בשוק הפוליטי. עצם האיום בקיומו של שבועון המסוגל לפרסם בכל רגע את החומר הסודי שהצטבר מבילוש של שנים רבות בתקיות האדירות של מנגנוני החושך, היה צריך להספיק כדי להוריד את ראשיהם של אייבי קבוצת המנהלים במפלגות השונות, כולל מפא"י. אם בכל זאת היה מישו מהם מעז להרים את ראשו, היה צריך להספיק מאמר אחד גדוש פרטים סודיים — למשל, העובדה שעסקן דתי פלוני נתפס בשעתו בהברחת מטבע גדולה שטושטשה, או שמנהיג לאומני אלמוני היה קשור לעיסקת שילומים מפוקפקת — כדי לחסלו מבחינה פוליטית ואישית. לא היתה זאת תוכנית בדרג נמוך. נסיון גראנדיוזי כזה של סחיטה ציבורית, שהיה זקוק לכספים כה נרחבים, היה טעון אישור בדרג גבוה ביותר. כל העובדות מצביעות על כך שלא יתכן כמעט ספק כי דויד בן-גוריון נתן את הסכמתו האישית עוד בשלב התיכונן. ואכן בשלב מאוחר יותר הפך רימון למעשה לבטאנו הפרטי והמשפחתי. אחת הדומים האידיאליות לכהוש בקורה מאוסה זו היה מנהל משרד ראש-הממשלה, איש אמונו האישי של דויד בן-גוריון, והממונה על הממונה על שרותי הבטחון: תיאודור («טדי») קולק.

במשך 2 שבועות הופיע השם רימון בקיוסקים של מדינת-ישראל. בשבוע שעבר, השבוע ה-93, נערך קישוט זה. הרימון התרסק. מעולם לא הלך עתון לעולמו כשהוא מלחה דמעות כה מעטות. כי מעולם לא היה קיים עוד עתון שהפך בימי קיומו הספורים ללעג ולקלס כה בולטים. התגובה הכללית למראהו היתה כשל אדם הרואה ברחוב פגר של חתול — הוא סותם את נחיריו ומשתדל להסתכל לכיוון אחר. לכן, כשנערך השבועון השבוע, לא היה כמעט איש שם לב לכך, לולא כמה ידיעות-הספד רבות-שמה בעתונות היומית. הסיכום האחד היה: «ברוך שפטרנו».

אולם זילזול זה בתופעה שמהה היה רימון אינו מוצדק. כי רימון לא היה שבועון סתם. מבחינה עתונאית ורוחנית היה מבוטל. אולם מבחינה ציבורית היה שבועון זה תופעה צבורית ממדרגה ראשונה — אולי אחת החשובות מאז קום המדינה. כי רימון זה צמח על עץ נכבד מאד. הוא היה הנסיון הראשון והיחיד, בעולם כולו, של מנגנון-חושך ממלכתי להוציא בטאון משלו על חשבון הציבור, כדי ללחום בו את מלחמתיו האפיליות. לכן ראשי רימון, גם אחרי תבוסתו המונומנטלית, לניתוח יסודי ביותר.

היד השחורה תקמצת אגרוף

הימים היו ימי יוני, 1956. זה עתה סולק משה שרת מן הממשלה בבושת-פנים, ומהחורי הקלעים כבר החלו להיטות החוטים הראשונים של התכנית החדשה. לפתע הופיע העולם הזה עם גילוי שעשה רושם עמוק בארץ: שקימת במדינה ממשלה סודית, «שלטון צללים», המתחבא מאחורי גבו של דויד בן-גוריון ומרכז בידיו שלטון עצום, אשר עמודי-התחך שלו הוא מנגנון-החושך. כתברי קבוצה זו וזהו במפורש שמעון פרס, אהוד אבריאל וטדי קולק. איש רביעי לא נקרא אז בפירוש בשמו, כדי לא לפגוע בענייני הבטחון. היה זה משה דיין, או רמטכ"ל צה"ל, הממונה על הורוע הצבאית.

כתב או עורך העולם הזה: «מאמר זה נכתב במורא... זוהי קבוצה שאין לה שם ואין לה כתובת, המחזיקה בידיה את מיטב כוח המחך והלחץ של המדינה — מבלי להיות קיימת בכלל. זוהי האגודה שאין לה פנקס-חבר ותקנות, החסרה מפקדה ומטה-מיבצעים — אבל הפועלת בתיאום מופתי ואינסטינקטיבי בכל החזיתות. זוהי הכיתה האלמונית שרבים חוששים בפניה, אך שאיש אינו מעז לדבר עליה, שגם חברי הממשלה ומנהיגי המפלגות משוחחים עליה בקול נמוך, מחוץ לטחן מכשירי-האזנה האפשריים». (העולם הזה 976). כך הופנה בפעם הראשונה הורקרו לעבר כוח פוליטי, שיעילותו היתה מותנית דהקא בסודיותו. הקבוצה, שנקראה בשמות רבים — «קבוצת המנהלים», «היד השחורה», «נערי הוהר» של ביג"י — הבחינה בסכנה הכרוכה בדבר. אלה מתוכה שראו את עצמם מומחים לכך החליטו לגייס את מיטב הכוחות כדי לחסל סוף-סוף את השבועון הבלתי-רצוי. מסתבר שלא דובר על אמצעים פרימיטיביים, כמו התנפלויות, הטיפות או פצצות. היה צורך במשהו יותר רציני ויעיל. הדיו של אותו גליון העולם הזה לא יבשה עדיין, כאשר החל המיבצע הגדול לזנק קדימה, לפי מיטב כללי ההיערכות, האפתעה, ההטעיה וההסחה. ב-25 ביולי 1956 נרשמה במשרד רושמי-החברות בירושלים חברה ששמה את השם התמים עין וספר בערבון מוגבל. מנהלי החברה היו שני יהודים תמימים עוד יותר: האדונים שלמה טנאי ודן טנאי, שנחנו יפוי-כוח לעורך הדיון משה פורת ושותפיו. הונח-המניית היה 85 אלף לירות, אולם רק חלק מן המניות שולמו.

כל אלה היו שמות שלא עוררו תשומת-לב מיוחדת. שלמה טנאי היה משורר בלתי חשוב, מן הסוג המסתובב מסביב להוצאות המפלגתיות השמאליות ומקבל פירוים מן השולחן התקציבי. דן («מקס») טנאי היה אדריכל אמיר. עורך-הדיון פורת היה אחד הנציגים הפחות בולטים של המשק ההסתדרותי, לשעבר פקיד גבוה מאד במשרד-האוצר, ממונה על הרכוש הנטוש ועורך-דיון הזוכה בטיפול של שיכונים צבאיים. לחברה היו מטרות רשומות שונות. אחת מהן: הוצאת שבועון.

אישור ידי ביג"י

רק יודעי-סוד מעטים מאד ידעו כי מאחורי המשרד התמים, שחילק ציפים ביד רחב והעסיק עשרות אנשים, הסתתרה אחת התוכניות הזודניות ביותר שנקראו איר פעם בארץ-ישראל. דרכי-המחשבה של בעליה היו תעודת-זהות לרמתם ולאופיים. הקו המנחה: נסיון מאקיאחלי לרמות עם שלם. האויב הראשון היה העולם הזה. אנשי קבוצת-המנהלים, שקיבלו אינפורמציה ממצה מידי מנגנון-החושך, ידעו כי שבועון זה אינו מקבל תמיכה כספית מאיש, תלוי כולו בתפוצתו התמונית השוטפת. התוכנית: להקים שבועון מוסחה, שיהיה לבטאון קבוצת המנהלים, יינה מאמצעים כספיים בלתי-מוגבלים, ויציע לקראת שבועון המחקה את העולם הזה לפרטי פרטי, יעמיד פנים כאילו גם הוא עתון בלתי-תלוי ואובייקטיבי, אך יהיה גדול פי כמה, מודפס על נייר משובח, ללא כל התחשבות בתחשיב הגיוני. בטאון כזה, שיהנה מכלירות האינפורמציה של השלטון, כולל אינפורמציה סודית של מנגנוני-החושך

הקולקטיב הרעיוני של טדי קולק

איפשר היה לתאר מועמד מתאים יותר לתוכנית אפלה כזאת, מאשר טדי קולק עצמו. עברו העשירי הכשירו היטב לקראת משימתו הנעלה הזאת. בימי הוהר של הסיוון היה טדי קולק קצין-הקשר בין הסוכנות היהודית (היינו דויד בן-גוריון) לבין האינטליגנס הבריטי. במכון דבוסניטקי בתל-אביב שמר מיסמך היסטורי: מכתבו של קולק לעתון בריטי, בשיא ימי המאבק, בו התגאה בכך שהוא עצמו הציל במו ידיו את המפקדה של הצבא הבריטי מהשמדה, על-ידי כך שהלשין בפני הבריטים על הכנות המחתרת לפוצצה. טדי, מראשי הש"י, היה אחת הדמויות המרכזיות של הסיוון וההשונות. לפי עדותו של יואל בראנד, שליח השואה המונגוריה, היו כולאוי הבריטים מפקדים אותו בידי טדי קולק, משאירים אותם ביחידות. קולק, יליד צ'כוסלובקיה, האיש הצעיר שלא מילא כל תפקיד צבאי לא במאבק נגד הבריטים ולא במלחמת העצמאות, שהוא אחד האדריכלים של פולחן-האישיות של ביג"י, לא נבחר מעולם לשום משרה רצינית נבחרת. היה לו יתרון נוסף לגבי התוכנית החדשה: קולק מונה מאז איש הקשר עם נותני-המענקים האמריקאיים. הוא גם האיש הרגיל לפנות בשם דויד בן-גוריון למליונרים יהודיים בחוץ-לארץ, לדרוש מהם תרומות של מאות-אלפים ומיליונים לצרכים בטחוניים גלויים וסודיים.

אפשר היה לסמוך על קולק שיגלה דרך לגיוס הכספים הדרושים לשבועון. קולק היה זקוק בראש-ראשונה לאיש-קשר מסור לו אישית. שיוכל למסור את ההוראות למערכת השבועון, מבלי שמוסרן האמיתי יתגלה בציבור. האיש נמצא בדמותו של דן טנאי. כי טנאי האדריכל מקבל משכורת מחברת התיירות הממשלתית. אשר בראשה עומד קולק עצמו. היחסים בין השניים הם הדוקים, אם כי לא ברור כל עיקר לשם מה בדיוק זקוקה חברת התיירות הממשלתית לאדריכל שכיר וקבוע, בעל שתי מכוניות ונהג שכיר.

דן טנאי מילא תפקיד מרכזי בתוכנית מן הרגע הראשון. ברבות הימים הופיע שמו ברישון, עם הציון התמים «יועץ כללי». אולם למעשה היה הוא אחד השליטים של כל-יכולים, האיש שהביא כסף, ובהמשך הימים גם את החומר לפרסום. עובדי השבועון ידעו כי הוא הבוס.

לדן טנאי היה דרוש אדם שישא רשמית את תואר העורך, יתן את שמו למשימה. היה דרוש אדם שאינו ידוע כאיש מנגנון-החושך, ללא צביון פוליטי בולט, בעל עבר ספרותי תמים, ועד כמה שאפשר חסר אישיות וצבע. דן טנאי הכיר בדיוק איש כזה. היה זה אחיו, שלמה טנאי, עורך דבר לילדים. טנאי הצעיר היה הנכון במקום הנכון. הוא מסוג האנשים היכולים למלא כסא מבלי שירגישו בהם. בנעוריו גדל בחממה של קבוצת-הסופרים של השומר הצעיר. יחד עם ייגאל מסינזון וחבריו. כמשורר היה יחיד מאד, מסוג האנשים שאפשר למלא בשיריהם חור במוסף הספרותי, מבלי להרגיז איש. כמו מסינזון, הרגיש במהרה כי השומר-הצעיר אינו פירמה כדאית לזרע ימים. הוא התקרר למפא"י.

במלחמת-העולם השנייה בילה שלמה טנאי את זמנו במכירת בירה בתנות השק"ם הבריטי ברחוב הירקון בתל-אביב, בצריף המשמש כיום תיבת נוח. נסיון מלחמתי זה, בתוספת נאמנותו למפא"י, הכשירו אותו באופן מובהק לתפקיד של כתב צבאי במלחמת תש"ח — תפקיד שנמסר בעיקר לאנשים נאמנים, אשר ברובם לא היה להם חשק להתקרב יותר מדי למקום בו שורקים כדורים. טנאי הצליח מאד — הוא לא היה בשום קרב, כתב יצירות על גבורת הלוחמים בחזית, ובסופו של דבר העשיר את הספרות העברית בספר קטן שנשכח מזמן ובצדק — שלושה חציים.

אחרי שהבטיח בצורה זו את מקומו בשדות הגבורה העברית, נתמנה טנאי עורך השבועון במחנה. עתון הכפוף למעשה לפעילי מפא"י ואשר המפלגה מקפידה להפקידו בידי עורך נשמע ומסור למפלגה. כהונתו של טנאי בתפקיד זה דמתה לזו של קודמו ויורשו —